

การพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต
ของประชาชนในจังหวัดนครปฐม
Self-Reliance and Public Participation that Affect People's
Quality of Life in Nakhon Pathom Province

อุชุกร ศิริรังษี*, ภมร ชันระหัดธ์**, ธนิศร ยืนยง***

Uchukorn Sirirungsri*, Phamorn Khanthahat**, Tanisorn Yeunyong***

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Pathumthani University

Received: June 4, 2022 Revised: February 19, 2024 Accepted: May 7, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม (2) เพื่อวิเคราะห์การพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในจังหวัดนครปฐม การวิจัยนี้วิจัยแบบผสมวิธีประชากรเป้าหมาย คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน ใช้การสุ่มแบบง่าย สัมภาษณ์เครื่องมือการวิจัยคือแบบสอบถามจำนวน 18 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ .94 และนำข้อมูลคุณภาพมาวิเคราะห์สรุปความตามตัวแปร สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า (1) การพึ่งตนเองของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านเทคโนโลยี ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ และด้านวัฒนธรรม ตามลำดับ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ คุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐมโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ตามลำดับ (2) การพึ่งตนเอง ด้านเทคโนโลยี ด้านจิตใจ และด้านสังคมและวัฒนธรรม กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและร่วมวางแผนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครปฐม

คำสำคัญ: การพึ่งตนเอง, การมีส่วนร่วมของประชาชน, คุณภาพชีวิตของประชาชน

Abstract

The research purposes were: (1) to study the self-sufficiency, public participation, and life quality of people in Nakhon Pathom Province; (2) to study the self-sufficiency and public participation affecting life quality of people in Nakhon Pathom Province; and (3) to present the guidelines for developing the study the self-sufficiency and public participation affecting life quality of people in Nakhon Pathom Province. This research was the quantitative and qualitative research. The target population was the people aged 18 years and over with house registration in Nakhon Pathom Province. The sample group for quantitative research was the 400 people, and the research instrument was the questionnaire. The sample group for qualitative research was the 18 people, and the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis, and correlation analysis.

The research findings were: (1) the self-sufficiency affecting life quality of people in Nakhon Pathom Province found the overall was at high level; the descending mean were: the technology aspect, the natural resources aspect, the social and cultural aspect, the psychological aspect, the economic aspect, and the cultural aspect, respectively; and the public participation affecting life quality of people in Nakhon Pathom Province found the overall was at high level; the descending mean were: the benefit participation aspect, the decision participation aspect, the operational participation aspect, and the assessment participation aspect, respectively; (2) The self-sufficiency in the technology aspect, the psychological aspect, and the social and cultural aspects versus the public participation in the decision participation aspect, the benefit participation aspect, and the assessment participation aspect affected the life quality of people in Nakhon Pathom Province at statistical significance level .05; and (3) should using the technology to promote the public participation and jointly plan to improve the life quality of people in Nakhon Pathom Province.

Keywords: self-sufficiency, the public participation, life quality of people

บทนำ

การพึ่งพาตนเองเป็นแนวคิดเชิงสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องทั้งด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากมิติต่างๆ ทั้งด้านวุฒิภาวะ การสร้างสรรค์ ด้านการปลดปล่อยสังคม ด้านความเป็นไทย และประชาธิปไตย ด้านการรื้อฟื้น เชิดชู พัฒนาคุณค่า ศักดิ์ศรี จิตสำนึกต่อสังคมและจริยธรรมของมนุษย์ อีกทั้ง ด้านความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และด้านอุดมการณ์ (รุ่งอรุณ บุญสายันต์และคณะ, 2545 : 31-34) หลักการพึ่งตนเองมีการหันกลับมายึดเส้นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ในการดำรงชีวิตให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ 1) ด้านจิตใจ มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี 2) ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 3) ด้าน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาดพร้อมทั้งการเพิ่มมูลค่า 4) ด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน และเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ สังคมไทย และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง 5) ด้านเศรษฐกิจ ต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ และยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ และสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น (สำนักพัฒนาชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์, 2559 : 3) และมีลักษณะแนวทางการมีส่วนร่วมในชุมชน การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา ตั้งแต่การเข้าร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามการประเมินผล การปกครองท้องถิ่นของไทยมีหลายรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น โดยในสถานการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัว และมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วม ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญ และส่งผลถึงความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม ข้อมูลและผลการศึกษานี้ นำไปใช้เพื่อศึกษาระดับการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดนครปฐมและเป็นการศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครปฐม เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี นำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อวิเคราะห์การพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในจังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีทะเบียนบ้านอยู่ในจังหวัดนครปฐม (ที่มา : รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ. 2562) แบ่งเป็นชาย จำนวน 441,351 คน หญิง จำนวน 478,679 คน รวมทั้งหมด 920,030 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane', 1973 : 727-728) และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ 5 เปอร์เซ็นต์ จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

วิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) มีรายละเอียด ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แนวทางในการสัมภาษณ์รายบุคคล เป็นจำนวน 18 คน แบ่งออกเป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน และประชาชนจำนวน 15 คนโดยผู้วิจัยจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ที่นำมาเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และจดบันทึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครปฐม

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพึ่งตนเอง

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัย

1) สรุปการสัมภาษณ์การพึ่งตนเองที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม

1. ด้านเทคโนโลยี กล่าวคือ มีการปรับใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการงานมากขึ้นในปัจจุบัน ส่งเสริมให้ประชาชนโดยรวมต้องใช้สื่อเพื่อการติดต่อประสานงาน ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้มีทักษะการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอง การศึกษาผ่านสื่อเทคโนโลยีเองทำให้ประสิทธิภาพพึ่งพาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ การเรียนรู้กลไกของระบบเศรษฐกิจอย่างสามารถปรับตัวได้ให้เข้ากับความสมารถในการหารายได้จะช่วยให้บุคคลมีความสุขต่อการใช้ชีวิตมากขึ้น โดยเฉพาะการมีสถานะทางการเงินที่ดีจะช่วยลดความเครียดต่อการใช้ชีวิตได้ดีขึ้น

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือ ประชาชนให้ความสนใจต่อการปรับตัวอย่างสอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างมีความเหมาะสม การรักษาสมดุลของการใช้ทรัพยากรในชุมชน

4. ด้านวัฒนธรรม กล่าวคือ การปรับสภาพการใช้ชีวิตอย่างสอดคล้องกับวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ๆ จะช่วยให้บุคคลมีความเครียดในการใช้ชีวิตได้ต่ำลง การสร้างจิตสำนึกต่อการยอมรับความแตกต่างกันของตัวบุคคล

5. ด้านจิตใจ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่มีความสามารถในการระบุสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตแล้วส่งผลกระทบต่อความสุขของตนเอง ความสามารถในการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต ความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วม และการได้พัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมของตนเอง

6. ด้านสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ ความสามารถในการปรับตัวจะช่วยให้บุคคลพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่มีวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม ไม่เคร่งครัดจนเกินไปจนทำให้ตนเองไม่มีความสุข

2) สรุปการสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กล่าวคือ ช่วยให้ประชาชนได้ร่วมกำหนดทิศทางการทำงานของเจ้าหน้าที่อย่างสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างตรงประเด็น

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กล่าวคือ จะช่วยให้ประชาชนได้กำหนดกรอบแนวทางการทำงานของชุมชนตนเอง เกิดการบูรณาการความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเข้าถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่ช่วยให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ กล่าวคือ ประชาชนได้ร่วมพัฒนาทักษะกระบวนการมีส่วนร่วม การเรียนรู้รอบคอบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จากเกิดการระดมสมองทำให้มุมมองในการดำเนินงานนั้นมีหลากหลายมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการตัดสินใจ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล กล่าวคือ ช่วยให้ประชาชนได้ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และเป็นการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ได้พัฒนาสภาพการทำงานในโครงการครั้งถัดไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3) สรุปการสัมภาษณ์คุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม

1. ด้านร่างกาย กล่าวคือ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายที่ดี มีการส่งเสริมการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในจังหวัดโดยรวมสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่ มีการส่งเสริมการสร้างความปลอดภัยตามจุดสาธารณะในสังคมของประชาชน และความรวดเร็วการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่

2. ด้านจิตใจ กล่าวคือ ประชาชนรับรู้ความต้องการของตน การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตในสังคมที่ปลอดภัยต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่ทุกคนพึงมี

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม กล่าวคือ การรับรู้ของประชาชนในการมีความสุขต่อการใช้ชีวิตประจำวัน การรับรู้ได้ว่าตนเองไม่ได้โดดเดี่ยวในสังคม การรับรู้ความสามารถของตนเองที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น การร่วมกิจกรรมทางสังคมกับผู้อื่นได้

4. ด้านสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนให้มีความปลอดภัย สะอาด เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมแก่ประชาชนในชุมชนเพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ผลจากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีการพึ่งตนเองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้านระดับปานกลาง 2 ด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้าน

เทคโนโลยี รองลงมา ได้แก่ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ และอันดับสุดท้าย คือด้านวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์พัฒนาชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์ (2559 : 3) 1) ด้านเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ได้เหมาะสมกับลักษณะอาชีพของตน 2) ด้านเศรษฐกิจ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันทำให้ครอบครัวมีรายได้ที่ชัดเจนเป็นประจำทุกปี 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า หน่วยงานมีการให้ความรู้แก่ท่าน เพื่อให้สามารถ ป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม 4) ด้านวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ท่านปฏิบัติตาม วัฒนธรรมของชุมชนเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว 5) ด้านจิตใจ ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก พบว่า ท่านยอมรับความผิดพลาดถ้าการกระทำของตน ก่อให้เกิดผลเสียกับบุคคลอื่น 6) ด้าน สังคมและวัฒนธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านสามารถเล่าเหตุการณ์ที่ตนเองพบหรืออธิบาย ข่าวสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

2. ผลจากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไป น้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราวรรณ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเตื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม ต่าง ๆ เช่น การปลูกต้นไม้ การพัฒนาริมถนน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก พบว่า โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการปฏิบัติงาน เช่น การปรับปรุงสถานที่ต่าง ๆ ภายในท้องถิ่น 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ ในระดับมาก พบว่า ท่านได้รับประโยชน์จากการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น

3. ผลจากการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครปฐม เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจาก ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านร่างกาย รองลงมา ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และอันดับสุดท้าย คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรูญเกียรติ พงศ์กุลศร, สารัช วิเศษหลง และ โสภา ชัยพัฒน์ (2561) วิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน 5 ตำบลวัดธาตุ อำเภอมือง จังหวัดหนองคาย 1) ด้านร่างกาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านมีสุขภาพที่แข็งแรง สมบูรณ์ ไม่เจ็บป่วย 2) ด้านจิตใจ ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก พบว่า ท่านมีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข สนุก สงบ และมีความหวังมากน้อย เพียงใด 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ท่านรู้สึกพึงพอใจเมื่อได้ทำ กิจกรรมในชุมชนกับเพื่อนบ้านหรือสมาชิกคนอื่น ๆ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เทศบาลมีการฝึกทักษะส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนในพื้นที่เทศบาล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาคประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานท้องถิ่นให้มากขึ้น สร้างความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้อง ต่อการพึ่งตนเองที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

2. หน่วยงานควรรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนทั้งภาค ประชาชน เจ้าหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบล รวมทั้งนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อรับทราบถึง ปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมที่สุดและก่อให้เกิดการยอมรับ

3. ท้องถิ่นควรเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร ได้แก่ นักการเมือง ท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานที่ปฏิบัติงานในท้องถิ่น ให้มีความรู้ ความสามารถ และทัศนคติที่ดี ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยลักษณะการพึ่งตนเองเพื่อประโยชน์ในทุกระดับ
2. ควรศึกษาผลกระทบต่อการกระบวนกรมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรทำการศึกษาศึกษาการพึ่งตนเองในชุมชนเพื่อเป็นชุมชนต้นแบบ
4. ควรศึกษารูปแบบการพึ่งพาตนเองที่สามารถอยู่ได้ในชุมชนอย่างเป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

- เจริญเกียรติ พงศ์กุลสร สารัช วิเศษหลง และโสภา ชัยพัฒน์. (2561). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาบ้านภู หมู่ 5 ตำบลวัดธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย**. ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 3 นวัตกรรมที่พลิกโฉมสังคมโลก. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชธานี.
- รุ่งอรุณ บุญสายันต์ และคณะ. (2545). **การศึกษารูปแบบการเรียนรู้และสืบทอดการสร้างสรรคงานศิลปวัฒนธรรมหมอลำของศิลปินแห่งชาติในภาคอีสาน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วชิราวรรณ นิลเกตุ. (2553). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านเตือ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย**. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักพัฒนาชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์. (2559). **หลักการพึ่งตนเอง**. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rdEd. New York. Harper and Row